

Шифра школе:
Шифра одељења:
Шифра ученика:
Предмет:
Број свеске:
Језик тестирања:

Свеска број 1

M20012111

PRVO PILOTIRANJE

MATURA

TEST IZ OPĆEOBRAZOVNOG NASTAVNOG PREDMETA

BOSANSKI JEZIK I KNJIŽEVNOST

Trajanje testa: 90 minuta

Dozvoljeni pribor: hemijska olovka

SMJERNICE ZA RAD

Pažljivo pročitajte ove smjernice.

Ne otvarajte test i ne počinjite sa rješavanjem zadataka, dok vam dežurni nastavnik to ne dozvoli.

Test sadrži 20 zadataka. Broj bodova za pojedinačni zadatak naveden je u testu ispod svakog zadatka. Vrijeme predviđeno za izradu testa je 90 minuta.

Odgovore pišite hemijskom olovkom, na mjesta predviđena za odgovore. Pišite čitko, latiničnim slovima. Nemojte koristiti samo velika slova. Vodite računa da vaši odgovori budu razumljivi, ali i gramatički i pravopisno ispravni. Ako uočite grešku, zapisano precrtajte i napišite novi odgovor. Nečitki zapisi i nejasne ispravke bodovat će se sa nula (0) bodova.

Imajte povjerenja u sebe i svoje sposobnosti. Želimo vam mnogo uspjeha u radu.

[illegible]

1. zadatak

121113030001

Pažljivo pročitajte odlomak iz romana *Tvrđava* Meše Selimovića, u njemu je prisutna ekavska zamjena jata. Ijekavizirajte ga.

U jesen sam joj predložio da se venčamo. Iskreno sam to želeo, nisam mogao zamisliti da će biti nekako drukčije, ali sam pošteno rekao da sam rđava prilika, nemam ništa niti ima izgleda da ću ikad imati, i ne dobija mnogo udajom za mene. Možda nije ni pravo da joj to nudim, ali mi ljubav daje za pravo da budem nepravedan. Voleću je, i nećemo imati ništa, je li joj to dovoljno?

- Volećemo se, rekla je ozbiljno, a to je mnogo, to je sve. Ništa mi drugo ne treba.

Odgovor:

2. zadatak

121114010202

Koja glasovna promjena je izvršena u riječima *orasi*, *junaci*, *bubrezi*? Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

- a) jotovanje
- b) jednačenje suglasnika po zvučnosti
- c) sibilizacija (druga palatalizacija)

3. zadatak

121124010201

Pored svakog primjera iz navedenih književnih djela napišite kojem književnom rodu pripada.

I.

Pjevam, majko, kako sam imao kuću.
A sad nemam kuće. O tome pjevam, majko.
Kako sam, majko, imao glas, i jezik svoj imao.
A sad ni glasa, ni jezika nemam.
Glasom, koga nemam, u jeziku, koga nemam,
o kući, koju nemam, ja pjevam pjesmu majko.

(Abdulah Sidran, *Mora*)

Književni rod: _____

II.

Junak dograbi sedlo, kabanicu i bič i iskoči na vrata. Ja, smiren i tajanstven, rekoh handžiji da mi spremi ibrik kahve, a trgovca kao prijatelja zamolih da sjedne gdje i prije da bismo zavrgli prijateljski razgovor i upoznali se kao prava braća muslimani koji su se slučajno sreli na dalekom konačištu a u tuđem svijetu. Kad mu rekoh ko sam, odakle sam i kud idem, on se obradova.

(Derviš Sušić, *Pobune*)

Književni rod: _____

III.

ANTIGONA
De, vidi, trud i muku sa mnom deliš li?
ISMENA
U kakvoj napasti? I šta to naumi?
ANTIGONA
Da i ti sa mnom brata mrtvog sahraniš.
ISMENA
Sahraniti ga misliš, mimo zabranu?
ANTIGONA
Ko moga i tvog brata, ako nećeš ti,
jer izdajnica, bogme neću biti ja.
ISMENA
O jadnice! Zar i kad Kreont zabrani?
ANTIGONA
On nema prava od mog da me odbija.

(Sofokle, *Antigona*)

Književni rod: _____

4. zadatak

121126010201

Zaokružite slovo ispred tačne tvrdnje.

Pjesnikinja Habiba Rizvanbegović Stočević pripada:

- a) divanskoj književnosti;
- b) alhamijado književnosti;
- c) epistolarnoj književnosti.

5. zadatak

121132010601

U tabelu upišite odgovarajuće riječi poštujući pravopisna pravila.

bijelo polje	
musa ćazim ćatić	
cazinska krajina	
ulica šehida	
zlatni ljiljan (nagrada)	

6. zadatak

121211010901

U ponuđenim riječima upišite glasove č i ć (kako pravopis nalaže).

cavka casica cufte govoreci caskanje

7. zadatak

121212030001

U datoj tabeli popunite prazna mjesta odgovarajućim oblikom ikavskog, ekavskog ili ijekavskog izgovora ponuđenih riječi.

Ikavski oblik	Ekavski oblik	Ijekavski oblik
dite		
	cvet	
		lijep
	pesma	

8. zadatak

121213000001

U navedenim primjerima glasovnih promjena prepoznajte o kojoj promjeni je riječ i zapišite je.

a) stigoh – stiže _____

b) baciti – bačen _____

9. zadatak

121214010801

U sljedećoj rečenici podvucite prilog.

Moja mlađa sestra namjerno je plakala pred našom majkom.

10. zadatak

121222010701

Povežite linijama karakteristike određenih žanrova sa nazivima žanrova.

Obiman, podijeljen na poglavlja, ima glavnog junaka.	•	• dnevnik
Manjeg obima, priča se o jednom događaju, radnja je dinamična.	•	• roman
Opis ljudi, predjela i mjesta zapaženih tokom putovanja.	•	• pripovijetka
Vode se dnevni događaji, sa obilježenim datumima.	•	• putopis

11. zadatak

121224030001

Pročitajte odlomak iz pjesme *Čamdži Mujo i lijepa Uma* i na liniji ispod napišite o kojoj stilskoj figuri je riječ.

„Ova kosa u devletu rasla,
u golemu jadu odrezana:
Il' je majka ukopala sina,
Il' sestrice brata jedinoga?
Il' djevojka svoga suđenika?
Nit' je majka ukopala sina,
ni sestrice brata jedinoga,
već djevojka svoga suđenika,
što ga neće steći dovijeka!“

Odgovor: _____

12. zadatak

121224010202

Pažljivo pročitajte sljedeći odlomak.

SOKOLOVIĆ: (*Nestrpljivo opere i obriše ruke peškirom*) Muzafero, Hasane, tri su kašike! Bujrum!

HASAN: (*Sumnjičavo zagleda u roba*) Koji si ti?

I ROB: Ja? Bajremi je bolestan, pa su mene poslali...

HASAN: Ko te poslao?

I ROB: Tako mi naređeno...

PILAVIJA: (*Počeo je i sam sumnjati. Vezir je podigao kašiku k ustima. Priskoči veziru. Uhvati ga za ruku*) Nemoj još! (*I robu*) Ko te poslao?

SOKOLOVIĆ: Ja ga poznajem. Ostavite ga! Dvije godine je bio sultanin sofra-baša! (*opet podigne kašiku*)

PILAVIJA: (*Otme i kašiku i zdjelu*) Ja ću prvi...

ESMIHAN: (*Utrči, krikne*) Nee, ne dirajte jelo! (*Otme od Pilavije prinese robu*) Jedi!

I. Kom književnom rodu pripada dati odlomak? Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

- a) pripovijetka
- b) roman
- c) drama

II. Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

Tekst napisan u kurzivu (u zagradama) u ovom odlomku je:

- a) monolog;
- b) dijalog;
- c) opis;
- d) didaskalije.

13. zadatak

121226030001

Pažljivo pročitajte sljedeće stihove i odgovorite na pitanja.

Noć je Njegovog rođenja, ukras krune sreće – ta noć je
Noć Njegovog rođenja, radost, meleku uputa – ta noć je
Svemir uze samo jednu žišku od čestice Njegova nura
Noć Njegova rođenja, sjajni mjesec sreće – ta noć je.

Arif-beg Rizvanbegović Hikmet Stočević

a) O kojoj književnoj vrsti je riječ?**Odgovor:** _____**b) O kojoj noći je riječ?****Odgovor:** _____**14. zadatak**

121229010101

Pažljivo pročitajte odlomke lirskih narodnih pjesama i odgovorite na zahtjev.**Pazarka djevojka razgovara sa mjesecom**

Obasjala sjajna mjesečina.
Koliko je jasno obasjala,
Sve se vidi do Novog Pazara,
Do Pazara do novoga grada,
Deno sjedi Pazarka djevojka,
Na krilu joj sjajno ogledalo,
Te ogleda lice i gr'oce.
Ogleda se, cura popijeva,
I govori sjajnoj mjesečini:
-Sjaj, mjeseče, obasjaj doveče,
Nek mi dragi opremi svatove,
Nek mi vidi noću putovati.

U Tutinu, u novome hanu

U Tutinu, u novome hanu,
Rekoše mi Hamzagu Džanu.
Ja je čekah tri godine dana,
Dođe zeman, udade se Džana.
Da za koga, eto jada moga,
Za agića, za moga sestrića,
Nit' ga koja ubit ni ostavit!
Nit' žaliti za dovik Džanu

Zaokružite slova ispred tačnih odgovora.

I jedna i druga pjesma opjevaju:

- a) Novi Pazar i Tutin;**
- b) djevojačku ljepotu i čuvenost;**
- c) prirodnu okolinu i zavičaj;**
- d) očaj i beznade.**

15. zadatak

121232030002

Napišite izvještaj od najmanje pet rečenica o atletskoj trci u kojoj je pobjednica bila Amela Terzić. Vodite računa o pravopisu. Pišite štampanim slovima latinice.

16. zadatak

121236030001

Pročitajte pjesmu „Azra“ Hajnriha Hajnea i izdvojte onomatopeju kao stilsku figuru.

Kraj tanahna šadrvana
gdje žubori voda živa
šetala se svakog dana
sultanova ćerka mila.

Svakog dana jedno ropče
stajalo kraj šadrvana
kako vrijeme prolazilo
momče bljeđe, bljeđe bilo.

Pitala ga jednog dana
sultanova kćerka mila:
„Kazuj ropče odakle si,
iz plemena kojega si?“

A rob reče: „Muhamed se
zovem, u Jemenu sam rođen;
iz plemena starih Azra
što za ljubav glavu gube
i umiru kada ljube.“

Onomatopeja: _____

17. zadatak

121314010501

U sljedećem tekstu pronadite sve imenice, potom ih prepisite u tabelu ispod teksta i označite im padež i broj.

Ne gundam i ne žalim se (ne znam zašto bih), a ljudi se čude i kao da im je krivo što sam ja miran i veseo. A ja se njima čudim što gube vrijeme na nerazumnosti, bolje bi bilo da žive. Ali im to ne kažem, ljudi ne vole kad im se govori istina. I žalim ih što se opterećuju nevoljama bez kojih bi mogli da budu. Dosta nam je nevolja bez kojih se ne može.

(Meša Selimović, *Ostrvo*)

Imenice	Padež

18. zadatak

121325030001

Pažljivim čitanjem teksta odgovorite na zahtjeve.

U bošnjačkoj alhamijado književnosti Umihana Čuvidina se smatra začetnicom ženskog pisma. Takođe, u bošnjačkoj divanskoj književnosti do danas je poznata samo jedna žena začetnica Habiba Rizvanbegović Stočević. U kasnijim periodima nasljeđuju ih brojna imena spisateljica. O nekima od njih po nešto i znamo, a neke su ostale sasvim neistražene. Koliko je do danas poznato, Habiba Stočević je je jedina pjesnikinja iz Bosne koja je pjevala na turskom jeziku. O poeziji Umihane Čuvidine više je predaja i sjećanja nego čvrstih historijskih činjenica, ali je sve to učini manje značajnom za korpus starije bošnjačke književnosti. Njezina poezija nastaje pod snažnim utjecajem usmene književnosti.

a) Koja je jedina poznata pjesnikinja bošnjačke divanske književnosti?

Odgovor: _____

b) Čija poezija, od gore spomenutih pjesnikinja, nastaje pod snažnim utjecajem usmene književnosti?

Odgovor: _____

19. zadatak

121329011101

Pažljivo pročitajte odlomak iz „Kaside nasihat“ Nazifa ef. Šuševića i odgovorite na zahtjev.

„Za dunjaluk nemoj bajrak razvijat,
Jer ćeš mnogo poslije pišman ti bivat.
Hajde, brate, dragom Bogu ti robuj,
U ibadet fataj dobro mladost svoj.
Brez haira ti ne harči vijek svoj
Jer ćeš vikat': „Ne da mene staros' moj.“
Slušaj dobro ti insanske halove,
Da radimo, da čistimo poslove.
Da teglimo vazda za to dertove,
Kako ćemo ota'mirit' grobove.“

Nazif ef. Šušević

I. Citirajte stih u kojem pjesnik savjetuje da ne treba živjeti uzaludno, da se životni vijek ne bi tek tako istrošio.

Odgovor: _____

II. Zaokružite slovo ispred tačnog odgovora.

Riječ *pišman* iz stiha „Jer ćeš mnogo poslije pišman ti bivat“ znači:

- a) ostvarenje želje;
- b) odustati od neke namjere, pokajati se;
- c) zadovoljstvo.

20. zadatak

121332030001

Kakve emocije primjećujete na licu osobe? Napišite tačne odgovore na linijama sa desne strane slika.

Prazna strana

Prazna strana

Prazna strana

Prazna strana